

אפילו עשאו לשמם. אך נראה שלדעת רב יצחק שפוסל, גם כאן יפסול לפני זמן [בין לשמן בין שלא לשמן], כמו חטאת מחוסר-זמן (תוס').

שחטם בשבת שלא כמצוותם – לא יזרוק הדם. ואם זרק [לדעת תנא דבי לוי שלא נפסלו] – הורצה, ויקטיר אימורין לערב.

ד. שלמי נזיר ששחטם שלא כמצוותם (בני שנה, או שלא לשמן) – כשרים ולא עלו לבעלים לחובתם. נאכלים ליום ולילה כדין שלמי נזיר, ואין טעונים לחם וזרוע בשלה (שהרי הנזיר לא ניתר על ידן). וכן עולתו – כשרה כנדבה. ודוקא לתנא דבי לוי, אבל לרב יצחק – פסולים, כנזכר לעיל בד"ן כבשי עצרת. אשם נזיר [ומצורע] שהביאו בן שנתים [והרי דינו להיות כבש בן שנה], או שבעליהם מחוסר זמן – פסול [ואין ללמדם מאשם גזילות ומאשם מעילות הבאים בני שנתים – שאין דנים דבר שלא בהכשרו מדבר שבהכשרו]. שלא לשמו – כשר (כשאר אשמות שנובחו שלא לשמם. ונראה שכן הדין אף לדתני רב יצחק, שלא הוקש אשם נזיר לחטאת. וצ"ע באשם מצורע). הלכה כתנא דבי לוי (עפ"י רמב"ם פסוה"מ טו, יט; לקוטי הלכות; חזו"א לב, כד – ע"ש באורן).

פד. האם אומרים לו לאדם עמוד חטא בשביל שתזכה?

הכלל העולה בגמרא, שבענין קרבנות אין אומרים לו לאדם עמוד חטא בשביל שתזכה אלא כדי לזכות באותו קרבן, רק אז מורים לו לשנות מדינו [כגון לעשותו שלא לשמה, באופן שאילו יעשנו לשמה – ייפסל]. אבל אין אומרים כן בשביל לזכות בקרבן אחר [כגון אברי חטאת שנתערבו באברי עולה אין מעלים אותם על המזבח כדי לתקן את העולה. ור"א חולק מטעם אחר, שרואים כאילו הם עצים]. וכן אין אומרים לחטוא ולזרוק דם הקרבן בשבת בשביל לאפשר הקטרתו לאחר השבת ולאכול את בשרו. א. אפילו בקרבן אחד בשני שמות, כגון קומץ ושירים – אין אומרים לו חטא (עפ"י תוס'). ב. אפילו בקרבן אחד, אין אומרים חטא כדי לזכות אלא כשכבר נשחט. ואין אומרים כן אלא לענין תיקון הקרבן [או האברים] שלא ייפסל, אך לא משום אכילה גרידא (תוס'). ג. לדעת רבי יוחנן נראה שבכל אופן אין אומרים לאדם חטא כדי שתזכה, אבל אין כן מסקנת ההלכה (ובקדושין נה הובאה בגמרא דעת רבי יוחנן [שתהה על דברי ר' אושעיא] ללא דחיה. וע"ע בשו"ת משיב דבר ח"ב מד).

דין תרומה שהולכת לאיבוד, האם מותר לטמאה כדי להציל את החולין – נתבאר בפסחים טו.

דף מט

פה. א. כבשי עצרת ששחטם במחשבה מוטעית שהם אילים – מה דינם?
ב. כהן ששחט חטאת במחשבה לאכלה לשני ימים בשגגה – מה דין הקרבן, והאם הכהן חייב בתשלומין לבעלים?

א. שחט כבשי עצרת במחשבה שהם אילים – רבה בר בר חנה שנה לפני רב שהם כשרים אלא שלא עלו לשם חובה. ואמר לו רב: עלו ועלו. ואמר רב חסדא: מסתבר דברי רב בכסבור שהם אילים ושחטם לשם כבשים שהרי כבשים לשם כבשים נשחטו, אבל שחטם לשם אילים – לא עלו, שאעפ"י שאילו היה יודע

שהם כבשים היה שוחטם לשמם, עקירה בטעות היא עקירה. ורבה אמר: עקירה בטעות לא היא עקירה ובכל אופן עלו.
פסק הרמב"ם כרבה.

ב. כהן ששחט חטאת וחשב בשגגה לאכלה חוץ לזמנו; אם ידע שהיא חטאת וכסבור מותר לשנות באכילתה, הרי זה פיגול אלא שפטור מתשלומין כיון שהוא שוגג. ואם סבור שהוא קרבן שלמים (שזמן אכילתם יומים) – באנו לשאלת עקירה בטעות, ולדעת רבה אין כאן פיגול.

פו. א. מה פירוש המשנה 'התמידין אינם מעכבים את המוספין ולא המוספין מעכבין את התמידין'?

ב. ציבור שאין להם די בהמות להקריב תמידין ומוספין – מה יעשו?

ג. אלו קרבנות טעונים ביקור ממום ארבעה ימים קודם שחיטה?

ד. כמה טלאים מבוקרים צריכים שיהיו במקדש בכל עת, ומדוע?

א. 'התמידין אין מעכבין את המוספין...' – יש מקום לשני פירושים: פירוש אחד, אין די בהמות אלא או לתמידין שלמחרת או למוספי היום – יקריבו איזה מהן שירצו [אבל תמידין של היום ודאי מועדפים על המוספין, דתדייר ומקודש. (והוא הדין לתמיד של בין הערבים. תוס')]. ואולם דין זה אינו ברור ונסתפקו בו.

ואמרו שאפשר לפרש שיש די בהמות והדין הוא לענין קדימה, שאם עבר והקדים המוספין לתמידין – כשר.

עתוס' שי"ל שמדרבנן פסול.

ב. תמידין של היום מועדפים על מוספי היום, שהרי הם 'תדיר' וגם 'מקודש' (משום קדושת היום המועיל גם לתמידין. לעומת המוספין שאינם אלא 'מקודש'. ויש מפרשים: התמידים מקודשין ומזומנים להקרב עתה, והרי שתי סיבות להעדפתן. ערש"י ותוס').

יש להם כבשים רק לצורך מוספי היום או לתמידין שלמחרת – שאל רבי חייא בר אבין לרב חסדא, ואמר לו להוכיח שיעשו איך שירצו, ששקול הדבר. ואביי דחה הראיה. אח"כ ניסו להוכיח שתמידין עדיפים, ודחו. ונשאר הדבר בספק.

ופסק הרמב"ם (תמידין ח) מה שירצו יעשו.

ג. קרבן פסח והתמידין טעונים ביקור ממום ארבעה ימים קודם שחיטתם (גזרה שוה תשמרו משמרת).

א. בדיעבד, קרבן שלא בוקר – בתוס' (סוכה מב. ד"ה שאינו) מבוואר שמעכב. וכן הוא בפירוש הר"ש משאנץ והראב"ד לתורת כהנים (דיבורא דנדבה ג, יב). והאחרונים העירו על דבריהם (ע"ע: אור זרוע פסחים רטז, רכה; כפות תמרים סוכה שם; טורי אבן מגילה כט; תורת חסד או"ח כג; מנחת חינוך ה, ב, תא, ב; מש"ח ויקרא א, ג; חזו"א או"ח קכד).

ב. כתבו אחרונים להוכיח שמועיל ביקור ממום קודם ההקדש (ע' טו"א מגילה י: וכ"מ במאירי ובפסקי הרי"ד פסחים צו. וכ"מ ברש"י ותוס' בסוגיא שלפי הסלקא דעתין לא היה קשה מהימים שלאחר יום טוב, שימצא טלאים מבוקרים ביד המוכרים. ובדוחק יש להעמיד שהיו מקדישים אותם מקודם).

ג. הרמב"ם השמיט דין ביקור בפסח.